

**КИЇВСЬКИЙ СТОЛИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА**

Факультет журналістики

Кафедра журналістики та нових медіа

БАКАЛАВРСЬКА КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА

на тему:

**СТВОРЕННЯ ІНСТАГРАМ-КАНАЛУ ПРО ПОЛТАВЩИНУ:
МИСТЕЦЬКІ НАРАТИВИ**

Здобувача першого (бакалаврського)
рівня вищої освіти
групи ЖУРБ-1-22-4.0д
галузі знань 06 Журналістика
спеціальності 061 Журналістика
освітньої програми 061.00.01
Журналістика
Севби Романа Олександровича

Використання чужих ідей,
результатів і текстів
мають посилання на відповідне
джерело

Наукова керівниця:
Безулік Г.В.,

_____ (підпис студента) (ініціали, прізвище)

Розширена шкала _____

Кількість балів: ____ Оцінка: ECTS _____

Допускаю до захисту перед ЕК

Голова комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

Члени комісії _____
(підпис) (ініціали, прізвище)

І.В. Погребняк,

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

завідувач кафедри журналістики та нових
медіа

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

_____ (підпис) (ініціали, прізвище)

м. Київ – 2026 рік

ЗМІСТ

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА.....	3
1.1. Обґрунтування актуальності проєкту.....	3
1.2. Мета і завдання роботи.....	5
1.3. Перелік методів здійснення творчого пошуку	6
II. СПЕЦИФІКАЦІЯ РОБОТИ.....	8
2.1. Теоретико-методологічні засади.....	8
2.2. Структура і рубрикація медіапроєкту.....	12
2.3. Контент та засоби виразності.....	14
2.4. Технічні й програмні засоби.....	15
2.5. Сфера застосування та результати апробації.....	16
2.6. Висновки.....	17
III. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ.....	19
IV. ДОКУМЕНТАЦІЯ.....	21
V. АНОТАЦІЯ.....	40

I. ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

1.1. Обґрунтування актуальності проєкту

Український медіапростір змінюється під впливом цифровізації, воєнного стану та трансформації способів споживання інформації. У цих умовах зростає роль локальних медіа та авторських цифрових проєктів, які працюють із культурними темами та регіональною ідентичністю. Особливо актуальним стає представлення мистецьких і культурних наративів у форматах, адаптованих до соціальних мереж.

Проєкт «Засвіт медіа» створено як інстаграм-канал, присвячений мистецьким наративам Полтавщини. Його актуальність пов'язана з особливостями сучасного медіаспоживання. Дослідження Gradus Research Company свідчить, що смартфон є головним пристроєм доступу до медіа, а соціальні мережі входять до основних каналів отримання інформації, зокрема серед молоді, яка активно споживає короткий відео- та візуальний контент [11]. Це підтверджує доцільність використання мережі Інстаграм як основної платформи проєкту.

Цей вибір також зумовлений його поширеністю серед ключових соціальних платформ для споживання цифрового контенту та комунікації [11]. Платформа дозволяє поєднувати текстові, графічні та відеоформати, що робить її придатною для реалізації мультимедійних журналістських проєктів.

Актуальність проєкту посилюється загальною тенденцією зростання ролі локальної журналістики. На думку Золотухіної Д., Сучасні локальні медіа виконують не лише інформаційну функцію, а й стають посередниками у взаємодії громад, сприяють діалогу та розвитку локальних спільнот [3]. Мусаєва С. стверджує, що в цифровому середовищі локальні історії також можуть виходити за межі регіону та набувати ширшого суспільного значення [7].

Додатково важливим є високий рівень зацікавленості аудиторії локальними новинами. За даними дослідження, значна частина користувачів регулярно стежить за новинами своїх громад, а локальний контент

залишається стабільно затребуваним серед різних вікових груп [12]. Це підтверджує суспільний запит на контент, пов'язаний із культурою, історією та регіональними подіями.

Водночас, за даними дослідження медіаспоживання українців у 2026 році від Gradus Research Company у сучасному медіасередовищі спостерігається інформаційна перевтома, що впливає на зміну способів споживання контенту. Це посилює попит на короткі, структуровані та візуально доступні формати, які швидше сприймаються аудиторією [12]. У цьому контексті інстаграм-формат є ефективним інструментом подачі культурного контенту.

Проект також має культурну та суспільну значущість. Він відповідає Цілі сталого розвитку ООН №11 «Сталий розвиток міст і громад», яка передбачає збереження культурної спадщини та підтримку локальної ідентичності [8]. Представлення мистецьких наративів Полтавщини сприяє популяризації регіональної культури та її інтеграції в сучасний цифровий простір.

Окремо слід відзначити посилення ролі культури в міжнародному контексті під час війни. На думку Литвинова В. та Кельм Н., українське мистецтво стало більш помітним у світовому культурному просторі, що підсилює інтерес до локальних історій та регіональних культурних практик [5].

Проект реалізується з урахуванням вимог законодавства України у сфері інформації та медіа, зокрема Закону України «Про інформацію» [9], Закону України «Про медіа» [10], а також відповідно до положень Кодексу етики українського журналіста [4]. У процесі роботи забезпечувалося дотримання принципів достовірності, перевірки джерел і коректної адаптації матеріалів без викривлення змісту.

У межах роботи також враховано досвід практики в локальному медіа «Полтавська хвиля», що дозволило адаптувати контент до реальних редакційних стандартів та вимог цифрових платформ.

Цільовою аудиторією проєкту є насамперед молоді люди віком від 16 до 35 років, які активно користуються соціальними мережами та споживають інформацію переважно через мобільні пристрої. За даними дослідження Gradus Research Company саме ця вікова група демонструє найвищий рівень залученості до цифрового середовища та проводить у ньому значну частину свого часу. Водночас молодіжна аудиторія перебуває в умовах постійної конкуренції за увагу між освітнім, інформаційним і розважальним контентом.

За таких умов культурна тематика часто поступається місцем розважальним форматам, які краще пристосовані до алгоритмів соціальних мереж і швидкого споживання інформації. Водночас саме молоді користувачі є потенційними носіями та популяризаторами локальної культурної спадщини, тому залучення цієї аудиторії до культурного контенту набуває особливого значення [11].

Проєкт орієнтується на користувачів, які цікавляться історією, літературою, мистецтвом та локальною ідентичністю, але не завжди мають можливість або мотивацію звертатися до академічних джерел чи спеціалізованих культурних видань. Саме тому обрано формат коротких, доступних і візуально адаптованих матеріалів, які дозволяють поєднати просвітницьку функцію з особливостями сучасного медіаспоживання.

Інноваційність проєкту полягає у поєднанні локальної культурної тематики з форматом серійного інстаграм-контенту. Новизна полягає у представленні мистецьких наративів Полтавщини у сучасному цифровому середовищі, орієнтованому на молоду аудиторію.

1.2. Мета і завдання роботи

Мета роботи — створення інстаграм-каналу «Засвіт медіа» як медіаплатформи для популяризації культурного контенту про Полтавщину та українських культурних діячів, а також визначення особливостей подачі журналістських матеріалів у форматі соціальних мереж.

Завдання роботи:

1. Розглянути роль локальної журналістики та культурного контенту в сучасному цифровому середовищі.
2. Визначити основні підходи до створення та структурування контенту для інстаграм-каналів культурного спрямування.
3. Розробити та реалізувати серію публікацій у форматі каруселей і рілзів відповідно до тематики проєкту.
4. Проаналізувати особливості використання текстових, візуальних та аудіовізуальних засобів у процесі створення медіапродукту.

Концепція проєкту — створення інстаграм-каналу, присвяченого культурі Полтавщини та українським митцям, із використанням сучасних цифрових форматів подачі інформації. Основний акцент зроблено на адаптації журналістських матеріалів до коротких і візуально структурованих форм, характерних для соціальних мереж, що забезпечує доступність і зрозумілість контенту для широкої аудиторії.

Місія проєкту — популяризації локальної культури та української культурної спадщини через соціальні мережі, а також у формуванні інтересу до культурно-історичних тем серед молодшої аудиторії.

Об'єкт дослідження — процес створення медіаконтенту в соціальних мережах.

Предмет дослідження — особливості формування та подачі культурного контенту в інстаграм-каналі «Засвіт медіа».

1.3. Перелік методів здійснення творчого пошуку

Під час роботи над інстаграм-каналом «Засвіт медіа» було використано кілька методів творчого пошуку, які допомогли сформулювати концепцію проєкту, визначити тематику матеріалів та обрати способи їх подачі.

Метод мозкового штурму (брейнштормінг) застосовувався на етапі пошуку ідей для проєкту та окремих публікацій. Було сформовано перелік потенційних тем, пов'язаних із культурою Полтавщини, українською

літературою та постатями культурних діячів. Це дозволило відібрати теми, які відповідали концепції проєкту та могли зацікавити аудиторію соціальних мереж.

Метод дискусії та обговорення використовувався під час оцінювання ідей і готових матеріалів. Обмін думками щодо структури публікацій, заголовків і способів подачі інформації сприяв виявленню сильних і слабких сторін контенту та його подальшому вдосконаленню.

Контент-аналіз застосовувався для вивчення матеріалів культурної тематики в соціальних мережах. Аналізувалися формати публікацій, теми, візуальні рішення та способи взаємодії з аудиторією. Це допомогло визначити актуальні тенденції та сформувані власний підхід до створення контенту, уникаючи повторення вже поширених рішень.

II. СПЕЦИФІКАЦІЯ РОБОТИ

2.1. Теоретико-методологічні засади

Соціальні мережі стали одним із ключових середовищ поширення журналістського контенту. Вони змінили структуру інформаційного простору, спосіб виробництва медіаматеріалів і логіку їхнього споживання. Журналістика більше не існує лише в межах традиційних медіаформатів, а функціонує у цифрових екосистемах, де контент одночасно створюється, поширюється та коментується аудиторією.

Сучасний медіапростір розвивається в умовах стрімкої цифровізації, що впливає на всі етапи комунікаційного процесу. Інформація дедалі частіше споживається через мобільні пристрої, а головним каналом доступу до контенту стає смартфон. Він виконує функцію базового медіапристрою для всіх вікових груп і забезпечує постійний доступ до інформації незалежно від часу та місця перебування користувача.

Дослідження медіаспоживання населення України (Gradus Research, за 2026 рік) фіксує явище мультиекранності. Молоді користувачі віком 18–23 роки поєднують використання кількох пристроїв одночасно: смартфон використовується паралельно з комп'ютером або під час навчальної діяльності. У цей час активно споживається контент у соціальних мережах, зокрема Інстаграм і ТікТок. Такий формат поведінки формує стан постійної часткової уваги, коли сприйняття інформації відбувається фрагментовано та в режимі постійного інформаційного фону [11].

У цьому ж дослідженні зазначається, що основними платформами споживання контенту залишаються Телеграм, ТікТок, Інстаграм та Ютуб. Інстаграм використовується для коротких відео та соціальної взаємодії, Телеграм — як канал комунікації та швидкого доступу до новин, Ютуб — для довших форматів відео та освітнього контенту. Така структура демонструє диверсифікацію інформаційного споживання, де кожна платформа виконує окрему функцію в медіаспоживанні [11].

Важливою характеристикою сучасного інформаційного середовища є високий рівень цифрової залежності. За даними досліджень цифрової трансформації в Україні, 91% населення вважає інтернет базовою потребою, подібною до доступу до безпеки або харчування. Рівень проникнення інтернету становить 94%, а серед молоді віком 18–29 років щоденне використання сягає 96% [6]. Це підтверджує, що цифрове середовище стало основною формою соціальної комунікації та отримання інформації.

У такій ситуації соціальні мережі виконують не лише функцію поширення інформації, а й стають простором формування суспільних дискусій. Вони забезпечують швидку взаємодію між медіа та аудиторією, дозволяючи користувачам не лише споживати, а й коментувати та поширювати контент. Це змінює традиційну модель комунікації, де інформація рухалася в одному напрямку — від медіа до аудиторії.

Окремого значення набуває крос-медійна модель журналістики. У науковій літературі зазначається, що цифровізація відкриває можливість одночасного використання різних форматів — тексту, відео, аудіо та графіки [2]. Це створює умови для формування мультимедійного контенту, який адаптується під різні платформи та аудиторії.

Також там підкреслюється, що редакції змушені постійно адаптувати свої платформи та стратегії відповідно до технологічних змін, оптимізуючи процеси виробництва контенту [2]. У цьому контексті крос-медійність виступає не лише як формат, а як стратегія виживання сучасних медіа в умовах цифрового перенасичення.

Визначення цільової аудиторії стало одним із ключових етапів під час розробки проєкту. Основною аудиторією обрано молодих користувачів віком від 18 до 25 років, які регулярно користуються соціальними мережами та споживають інформацію переважно через смартфон і цікавляться мистецтвом та літературою. Для цієї групи характерне швидке перемикання уваги між різними типами контенту, одночасне використання кількох платформ та перевага візуальних форматів над традиційними текстовими матеріалами.

Важливою особливістю молодіжної аудиторії є поєднання інформаційного та розважального споживання. Користувачі рідко поділяють контент на окремі категорії, натомість отримують новини, освітні матеріали та розваги в межах однієї стрічки. Саме тому журналістський продукт у соціальних мережах повинен конкурувати не лише з іншими медіа, а й з розважальним контентом загалом.

Додатковою характеристикою цільової аудиторії є зацікавленість персоналізованими історіями та контентом, який має безпосередній зв'язок із власним досвідом або середовищем проживання. Це пояснює актуальність локальної тематики, адже інформація про знайомі місця, постаті чи культурні явища сприймається ближче та викликає більшу довіру.

При створенні проєкту також враховувалося, що сучасна аудиторія очікує від контенту не лише інформування, а й можливості взаємодії. Коментарі, поширення та інші форми зворотного зв'язку стають частиною комунікації між автором і користувачем. Саме тому матеріали проєкту

створювалися з урахуванням можливості подальшого обговорення та залучення аудиторії до взаємодії з контентом.

Такий підхід дозволив адаптувати тематику культурної журналістики до особливостей сучасного цифрового середовища та звичок цільової аудиторії без втрати змістовної складової матеріалів.

Окрему роль у формуванні інформаційної поведінки відіграє явище інформаційної втоми. Дослідження MDF Research Lab показує, що значна частина аудиторії уникає новин через перевантаження інформацією, негативний емоційний фон і постійний потік новинного контенту [12]. Це призводить до зниження залученості та зміни способів споживання інформації. У таких умовах користувачі віддають перевагу коротким, візуально простим і емоційно зрозумілим форматам.

Саме тому зростає роль локальної журналістики. Вона орієнтується на конкретні громади та регіони, пропонуючи контент, який має безпосередній зв'язок із повсякденним життям аудиторії. Дослідження показують, що локальні медіа виконують функцію посередника між громадою та інституціями, сприяючи вирішенню соціальних проблем і налагодженню комунікації [3]. Це посилює їхню роль у формуванні довіри до інформації та розвитку громадянського суспільства.

Локальна журналістика також має ширший інформаційний вплив. Як зазначається в аналітичних матеріалах, саме локальні історії формують глобальне уявлення про країни та суспільства, оскільки вони стають частиною міжнародного інформаційного обігу [7]. Таким чином, локальний контент не є другорядним, а виконує важливу функцію представлення соціальної реальності.

Окремо слід враховувати трансформацію ролі аудиторії. Сучасний користувач не лише споживає контент, а й активно бере участь у його поширенні та коментуванні. Це створює нову модель взаємодії, у якій межа між виробником і споживачем інформації поступово розмивається.

У цьому контексті важливим є розуміння функцій соціальних мереж як багатофункціонального середовища. Вони поєднують комунікацію, розваги, інформування та соціальну взаємодію в одному просторі. Це формує нові вимоги до журналістського контенту: він має бути коротким, візуально зрозумілим, адаптованим до мобільного перегляду та здатним швидко утримувати увагу.

Таким чином, теоретико-методологічні засади проєкту базуються на кількох ключових положеннях. По-перше, цифрова трансформація змінила способи споживання інформації та зробила соціальні мережі основним

каналом комунікації. По-друге, мультимедійність стала базовим принципом сучасної журналістики. По-третє, локальна журналістика набуває стратегічного значення як інструмент роботи з реальними соціальними процесами. По-четверте, поведінка аудиторії визначається інформаційною переваженістю та зміною форматів сприйняття контенту.

Актуальність роботи підсилюється станом регіональної культурної журналістики та способом її присутності в соціальних мережах. Український медіапростір у цифровому сегменті активно розвивається, однак він залишається нерівномірним: частина проєктів працює з культурною тематикою системно, тоді як локальні регіональні ініціативи часто або зміщуються в бік новинного контенту, або не мають сталої візуальної концепції.

Серед наявних прикладів можна виокремити інстаграм-проєкти на кшталт [zmist.pl](#), які демонструють структурований підхід до подачі локальної інформації. У таких сторінках помітна орієнтація на візуальну цілісність, регулярність публікацій та зрозумілу рубрикацію контенту. Водночас їхня тематична спрямованість часто виходить за межі культури, охоплюючи ширший спектр суспільно значущих тем. Це формує більш універсальний інформаційний продукт, але зменшує глибину занурення в культурну проблематику конкретного регіону.

Інший приклад — [tutechko_project](#), який більше тяжіє до культурно-освітнього контенту та популяризації локальної ідентичності. У цьому випадку акцент робиться на естетизації подачі, роботі з візуальним стилем та створенні впізнаваного образу сторінки. Такий підхід дозволяє залучати аудиторію через емоційний та візуальний компоненти, однак контент часто має фрагментарний характер і не завжди формує цілісну системну репрезентацію регіональної культури.

Окремо варто розглянути сторінки регіональних медіа, зокрема «Суспільне Полтава». Це приклад інституційного медіа, яке працює з новинною журналістикою та оперативним висвітленням подій. Його контент орієнтований на інформаційну функцію, тобто повідомлення про події, соціальні процеси та офіційні комунікації. У такій моделі культурна тематика присутня, але вона не є основним напрямом і часто подається як частина загального новинного потоку, без окремого фокусу на мистецькій або культурній спадщині регіону.

Порівняння цих підходів показує, що в українському інстаграм-сегменті існує кілька моделей культурного контенту: універсально-інформаційна, естетично-креативна та новинна. Перша забезпечує широту охоплення, друга — візуальну привабливість і емоційний контакт, третя —

оперативність і довіру як до медіа. Водночас жодна з них у повному обсязі не закриває потребу в системному висвітленні саме локальної культурної спадщини як окремого напрямку.

У випадку Полтавщини це проявляється особливо чітко: культурний контент або розчиняється в загальних новинах, або існує у вигляді окремих ініціатив без сталої медійної присутності та довгострокової концепції. Це створює нішу для авторського проєкту, який може поєднати регулярність публікацій, чіткий фокус на культурі регіону та адаптацію матеріалів під формат соціальних мереж.

Загалом, конкурентне середовище демонструє наявність окремих сильних практик у подачі контенту, однак водночас підтверджує відсутність цілісної моделі, яка б системно працювала саме з мистецькою спадщиною регіону в інстаграм-форматі. Це і формує простір для реалізації авторського проєкту з більш вузькою, але глибшою тематичною спеціалізацією.

2.2. Структура і рубрикація медіапроєкту

Інстаграм-канал «Засвіт медіа» побудований як серійний мультимедійний проєкт, орієнтований на висвітлення постатей української культури та літератури, а також популяризацію культурного контенту в доступному цифровому форматі. Платформа функціонує як поєднання візуальних каруселей та коротких відео (рілзів), що взаємодоповнюють одне одного та розкривають спільні теми в різних форматах подачі.

Змістова структура каналу сформована навколо трьох основних рубрик: «Історія», «Факти» та «Рекомендація». Рубрика «Історія» охоплює біографічні та наративні матеріали про українських митців, письменників і культурних діячів, де увага зосереджується на життєвому шляху та контексті їхньої творчості. Рубрика «Факти» передбачає подання добірок коротких інформаційних елементів, що розкривають маловідомі або контрастні аспекти постатей чи явищ. «Рекомендація» спрямована на популяризацію культурних продуктів, зокрема літератури, через аргументоване пояснення їхньої цінності для читача.

У межах реалізованого контенту до рубрики «Історія» належать матеріали «7 фактів про подвійне життя Панаса Мирного», «Олена Пчілка: жінка, яка виховала Україну», «Григорій Тютюнник: як зацькували новеліста з Полтавщини» та «Олесь Гончар: советський пристосуванець чи видатний українець?». Рубрика «Рекомендація» представлена матеріалом «Чому варто читати книгу Степана Процюка “Місяцю, місяцю”». Ці ж теми були адаптовані

для відеоформату рілзів, що забезпечило кросформатну подачу одного й того самого змісту.

Структура кожної каруселі побудована за принципом послідовного розгортання інформації. Перший слайд виконує функцію обкладинки та задає тематичний напрям матеріалу. Далі подається вступний блок, який формує контекст і привертає увагу до проблематики. Основна частина складається з кількох змістових слайдів, де інформація розподіляється фрагментовано для полегшення сприйняття. Завершальні слайди узагальнюють викладений матеріал або фіксують ключовий висновок.

Кількість слайдів варіюється залежно від теми: матеріали рубрики «Історія» містять від 13 до 16 слайдів, «Факти» — до 10 слайдів, «Рекомендація» — близько 10 слайдів. Така варіативність дозволяє адаптувати глибину подачі до складності теми без втрати структурної цілісності.

Відеоконтент (рілзи) побудований як авторська розповідь у кадрі, що супроводжується візуальними вставками фотографій, анімаційними елементами та звуковими ефектами. Додатково використовуються субтитри, які охоплюють увесь хронометраж відео, що підсилює доступність матеріалу та дозволяє сприймати контент без звукового супроводу. Таким чином, відеоформат дублює та розширює зміст каруселей, забезпечуючи мультимодальну подачу інформації.

Візуальна айдентика проєкту базується на символічному логотипі, який містить стилізовану зірку із променями та дрібними зірковими елементами. Графічне рішення виконане у стилі «від руки». Основними кольорами є бузковий та бордовий, які використовуються в оформленні всіх публікацій та створюють цілісну візуальну систему.

Заголовки публікацій формуються за принципом інформативної інтриги: вони містять ключовий факт, або риторичне запитання. При цьому зберігається баланс між залученням уваги та достовірністю подачі без використання клікбейтних або викривлених формулювань.

Аудиторія проєкту охоплює мешканців Полтавщини, передусім молодь віком 14–39 років, яка цікавиться культурою, літературою та мистецтвом. Контент орієнтований на громадсько активних читачів, представників культурного середовища, експертної спільноти та локальних ініціатив, зацікавлених у розвитку регіональної культурної журналістики.

Проєкт має серійний характер і розглядається як потенційно довготривале медіа, що може розвиватися після завершення навчальної частини. Передбачено подальше розширення контенту, зокрема через

публікацію додаткових відеоматеріалів та можливе впровадження інтерв'ю як нового формату.

2.3. Контент та засоби виразності

Контент інстаграм-каналу «Засвіт медіа» є мультимедійним, адже поєднує текстову, візуальну та аудіовізуальну складові. Основу проєкту становлять журналістські матеріали, адаптовані для соціальних мереж у форматі каруселей і коротких відео (рілзів). Така структура забезпечує різні способи подачі одного змісту та дозволяє охоплювати аудиторію з різними моделями споживання інформації.

Текстова складова виконує функцію основного носія змісту. Вона базується на журналістських матеріалах про українських культурних діячів і включає елементи аналітики, біографічного викладу та культурної інтерпретації. У процесі створення контенту тексти адаптувалися під формат соціальних мереж, що передбачає поділ інформації на короткі змістові блоки та логічне структурування для зручного сприйняття.

Візуальний компонент представлений системою карусельних публікацій, де зображення поєднуються з текстовими фрагментами. Основним засобом виразності виступає композиційна організація слайдів, яка передбачає чергування текстових і графічних елементів. Такий підхід дозволяє уникати перевантаження інформацією та формує ритм сприйняття. Кольорова палітра та шрифтові рішення відповідають загальній айденциці проєкту, що сприяє впізнаваності контенту.

Значну роль у візуальній подачі відіграє обкладинка, що виконує функцію первинного залучення уваги та задає смисловий напрям матеріалу. Формулювання заголовків ґрунтується на поєднанні інформаційності та елементів інтриги, без використання викривлених або клікбейтних конструкцій. Це дозволяє зберігати баланс між привабливістю та достовірністю.

Аудіовізуальний контент представлений рілзами, у яких поєднуються відеозображення, голос автора, субтитри та музичний супровід. Відео знімаються у форматі прямого звернення до камери, що створює ефект персональної комунікації з аудиторією. Додаткові візуальні вставки (фото, графічні елементи, анімаційні акценти) підсилюють зміст і структурують розповідь. Субтитри охоплюють увесь відеоряд, що забезпечує доступність контенту в умовах перегляду без звуку. Фонова музика виконує допоміжну роль і створює загальну емоційну атмосферу.

Засоби екранної виразності в рільзах включають композицію кадру, світло, колір і монтажну динаміку. Використання рівного фронтального освітлення забезпечує чіткість зображення, а статична камера підтримує концентрацію на мовленні. Монтажні вставки застосовуються для акцентування ключових моментів і візуального урізноманітнення матеріалу. Таким чином формується умовна «екранна драматургія», де основним елементом є не сюжетна дія, а інтонаційно-візуальне подання інформації.

Мультимедійність проекту реалізується через взаємодію тексту, зображення та відео. У каруселях текст структурно домінує, тоді як зображення виконує ілюстративну та емоційну функції. У рільзах навпаки — провідну роль має аудіовізуальна подача, а текст у вигляді субтитрів доповнює та уточнює зміст. Такий синтез дозволяє транслювати один і той самий матеріал у різних комунікаційних форматах.

Хронотоп контенту поєднує історичну та сучасну площини. Зміст публікацій ґрунтується на культурних і біографічних матеріалах минулого, однак їхня подача адаптована до сучасного цифрового середовища. Це створює зв'язок між історичною пам'яттю та актуальним інформаційним простором, у якому функціонує Інстаграм як платформа.

Засоби виразності проекту загалом спрямовані на формування доступного, візуально цілісного та змістовно структурованого контенту, який поєднує інформативну та культурно-просвітницьку функції.

2.4. Технічні й програмні засоби

Під час створення інстаграм-каналу «Засвіт медіа» було використано комплекс технічних і програмних засобів, необхідних для підготовки та публікації контенту у форматах каруселей і коротких відео. Робота над проектом охоплювала підготовку текстових матеріалів, розроблення візуального оформлення, запис відео, монтаж та організацію контент-планування.

Основним технічним засобом для створення контенту був персональний комп'ютер, який використовувався для підготовки текстів, створення дизайну публікацій, запису відеоматеріалів і роботи з графічними елементами. Для запису відео застосовувалися вебкамера Логітеч, мікрофон Роуд та додаткове освітлення у вигляді кільцевої лампи. Під час монтажу відеоматеріалів використовувалися навушники Гатор.

Підготовка текстової складової проекту здійснювалася за допомогою сервісу Гугл Докс, а для створення коротких нотаток використовувалися мобільний застосунок «Нотатки». Планування контенту відбувалося у Гугл

Таблицях. Матеріали для публікацій створювалися на основі текстів, розміщених на сайті «Полтавська хвиля», які адаптовувалися до особливостей подачі інформації в соціальних мережах.

Візуальне оформлення проєкту розроблялося у програмі Фігма. У ній створювалися обкладинки, слайди для каруселей та графічні елементи для відео. Під час роботи використовувалися шаблони, надані представницею СММ-відділу «Полтавської хвилі», які були адаптовані відповідно до потреб проєкту. Окремі графічні елементи додатково опрацьовувалися за допомогою мобільного застосунку «Галерея».

Запис відеоматеріалів для рілзів здійснювався за допомогою програми ОБС Студіо. Відібрані відеофайли передавалися на мобільний пристрій через месенджер Сигнал, після чого монтаж виконувався у застосунку ІнШот. Для створення та редагування субтитрів використовувався застосунок Вербаа. Музичний супровід для відео добирався з відкритих джерел на платформі Ютуб.

Комунікація з представниками «Полтавської хвилі» відбувалася через електронну пошту Джимейл та месенджер Телеграм.

2.5. Сфера застосування та результати апробації

Інстаграм-канал «Засвіт медіа» створено як майданчик для популяризації культури Полтавщини та українських культурних діячів у соціальних мережах. Проєкт може використовуватися як самостійне культурно-просвітницьке медіа, а також як додатковий канал поширення контенту для локальних редакцій, культурних установ і громадських ініціатив, що працюють із тематикою культури та історії.

Сферою застосування проєкту є насамперед соціальні мережі, зокрема Інстаграм, де короткі відео та каруселі дозволяють адаптувати журналістські матеріали до особливостей сучасного споживання інформації. Обраний формат дає можливість представляти складні культурні теми у доступній та візуально привабливій формі.

Апробація проєкту відбувалася в реальних умовах функціонування соціальних мереж. На момент підготовки роботи на сторінці «Засвіт медіа» було опубліковано п'ять каруселей, присвячених українським культурним діячам та літературі. Усі публікації отримали позитивну реакцію аудиторії. Користувачі залишали коментарі, у яких відзначали пізнавальність матеріалів, актуальність порушених тем та доступність подачі інформації. Серед відгуків траплялися коментарі про зацікавлення постатями, представленими в

матеріалах, а також наміри ознайомитися з рекомендованими творами. В середньому на кожному пості є 4 поширення та 18 лайків.

Під час підготовки контенту матеріали проходили попереднє обговорення та отримували рекомендації від представниці SMM-відділу медіа «Полтавська хвиля». Це дало змогу вдосконалити окремі елементи візуального оформлення та змістового наповнення публікацій.

У межах проєкту також створено чотири рілзи, присвячені темам опублікованих каруселей. Відеоматеріали підготовлені до публікації та можуть бути використані для подальшого розвитку сторінки й розширення аудиторії проєкту.

Результати апробації свідчать, що обраний формат подачі культурного контенту є придатним для соціальних мереж і здатний викликати інтерес аудиторії до тем, пов'язаних із культурою Полтавщини та українською культурною спадщиною.

2.6. Висновки

У процесі реалізації проєкту було узагальнено результати роботи над культурним медіаконтентом у соціальних мережах та перевірено ефективність його подачі для локальної аудиторії. Основна увага приділялася тому, як змінюється взаємодія користувачів із контентом і які формати дозволяють утримувати інтерес у середовищі постійного інформаційного потоку.

Під час роботи підтвердилася ідея, що короткі та візуально насичені формати є найбільш зручними для сприйняття молодого аудиторією. Вони краще відповідають звичкам користування соціальними мережами, де контент споживається швидко, фрагментарно та паралельно з іншими видами активності. Це вплинуло на вибір платформи та форматів подачі матеріалів.

Окремим результатом стало усвідомлення ролі соціальних мереж як не лише каналу поширення, а й середовища взаємодії. Контент у таких платформах не існує ізольовано, а постійно отримує зворотний зв'язок у вигляді реакцій, коментарів і поширень. Це дозволяє оцінювати не тільки охоплення, а й рівень залученості аудиторії.

У межах проєкту також було враховано значення локальної журналістики як важливого елемента комунікації в громаді. Робота з локальними темами показала, що аудиторія активно реагує на матеріали, які стосуються близького соціального та культурного контексту. Такі історії легше викликають довіру та емоційний відгук.

Окремо було враховано проблему перевантаження інформацією, через що частина аудиторії обирає більш легкий і емоційно нейтральний контент. У цьому контексті культурні матеріали виступають як альтернатива новинному потоку, оскільки вони не створюють надмірного стресу, але зберігають інформаційну цінність.

Практична реалізація проєкту показала, що поєднання тексту, візуальних елементів і коротких відео є ефективним форматом для подачі локального культурного контенту в Інстаграм. Аудиторія активно взаємодіяла з матеріалами, що підтвердило актуальність обраного підходу.

У підсумку можна зробити висновок, що поставлені завдання виконані, а формат культурної журналістики в соціальних мережах має потенціал для подальшого розвитку. Проєкт довів, що локальні історії можуть бути затребуваними в цифровому середовищі за умови правильно обраної форми подачі та розуміння поведінки аудиторії.

III. СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

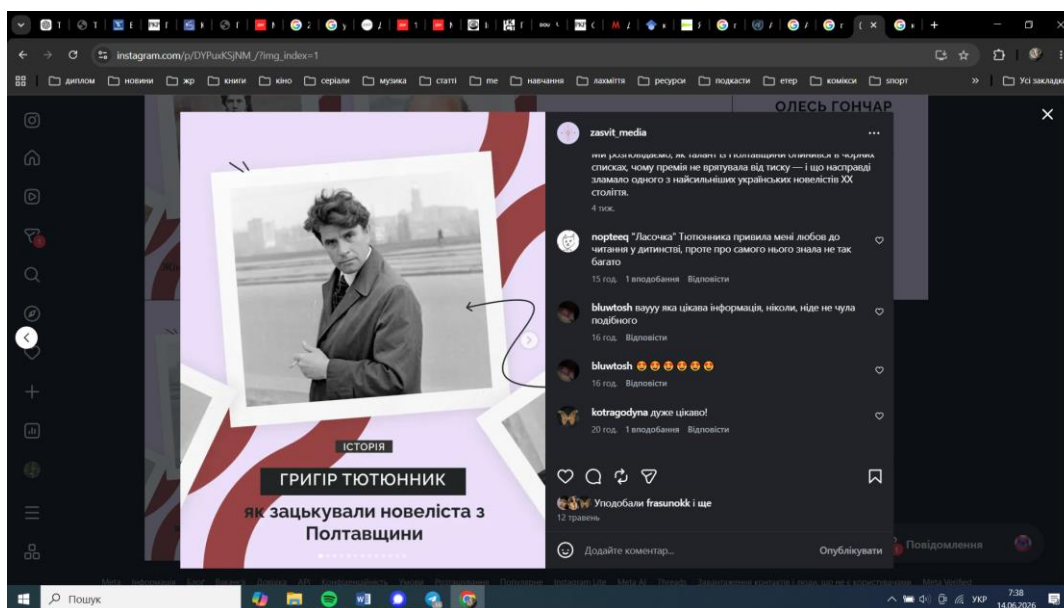
1. Беловольченко Г. Чи варто довіряти Telegram: ми поговорили про це з владою, кіберекспертами й представниками самого месенджера. 2023. URL: <https://dou.ua/lenta/articles/is-telegram-truly-safe/>
2. Гаплєвська А. Роль крос-медіа в сучасній журналістиці. 2024. URL: https://repository.hneu.edu.ua/bitstream/123456789/37045/1/%D0%94%D0%B8%D0%B1%D0%B0%D1%87_%D0%9A%D0%9F%D0%A1_2024.pdf
3. Золотухіна Д. Медіа як посередники: як локальні редакції розв'язують проблеми громад. 2025. URL: <https://detector.media/community/article/245121/2025-10-24-media-yak-poserednyky-yak-lokalni-redaktsii-rozvyazuyut-problemy-gromad/>
4. Кодекс етики українського журналіста. Затверджено 12 грудня 2013 року. URL: <https://cje.org.ua/ethics-codex/>
5. Литвинов В., Кельм Н. Про війну через мистецтво. Українські митці стали помітнішими у світі. 2025. URL: <https://texty.org.ua/articles/116294/yak-ukrayinskomu-suchasnomu-mystectvu-pidkoryty-svit-analiz-textyorgua/>
6. Мінфін. Дослідження цифрової грамотності та інтернет-споживання. 2023. URL: <https://minfin.com.ua/ua/2023/12/10/117606357/>
7. Мусаєва С. 10 ключових висновків про те, куди рухається журналістика в епоху AI. 2026. URL: <https://detector.media/infospace/article/248675/2026-03-29-10-klyuchovykh-vysnovkiv-pro-te-kudy-rukhaietsya-zhurnalistyka-v-epokhu-ai/>
8. ООН. Ціль сталого розвитку 11. Сталий розвиток міст та громад. 2026. URL: <https://ukraine.un.org/uk/sdgs/11>
9. Про інформацію: Закон України від 02.10.1992 № 2657-XII (редакція від 20.01.2026). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2657-12#Text>
10. Про медіа: Закон України (редакція від 01.03.2026). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2849-20#Text>
11. Gradus Research Company. Дослідження медіаспоживання українців 2026. URL: <https://mmr.ua/news/trends/yak-zminylosya-mediaspozhyvannya-v-ukrayini-u-2025-roczy-doslidzhennya-gradus/?shem=rimsrwouoe>
12. MDF Research Lab. Дослідження. 2025. URL: <https://news-fatigue-research.mediadevelopmentfoundation.org/?fbclid=IwY2xjawN-sqhleHRuA2F1bQIxMABicmlkETFTbUhmSWIFWmVuVXMxaTdQc3J0YwZhcNBfaWQQMjIyMDM5MTc4ODIwMDg5MgABHu4Oh2TrvPCb2b8HkwDIyyH8>

[2r9ANk7oXgldmoy8u68dqxEq6BjAdqcx3msM_aem_YponaloZViep2bF81BMsrQ#results-part-1](#)

IV. ДОКУМЕНТАЦІЯ

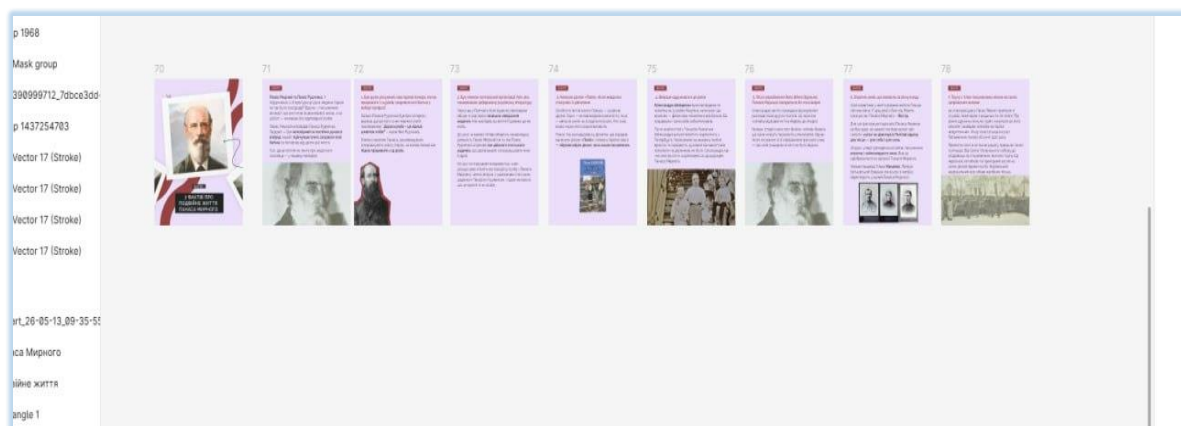
Додаток А

Скріншот публікації в «Засвіт медіа» і коментарі до неї

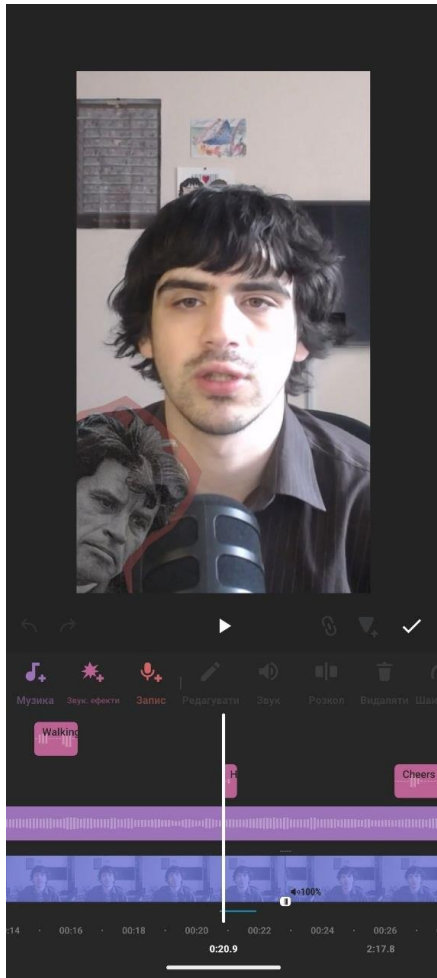
Додаток Б

Скріншот роботи у застосунку Figma

Додаток В

Скріншот роботи над монтажем у застосунку Inshot

Сценарії постів-карусельок:

1) 1 Обкладинка:

ОЛЕНА ПЧІЛКА

жінка, яка виховувала Україну

2. Її знають як матір Лесі Українки та дитячу письменницю, проте це лише частина правди.

Окрім фактів відомих про неї ще зі школи, Олена Пчілка — це ще й жінка, яка зробила вишиванку модною, чоловік котрої пішов у декретну відпустку тоді, коли це було неприпустимим у суспільстві, а також та, яка

стала першою видавчиною та академкинєю, й була арештована совєтським режимом у 71 рік.

3. Справжнє ім'я Олени Пчілки — Ольга Косач (до шлюбу Драгоманова).

Вона народилася в інтелігентній родині Петра Драгоманова та Єлисавети Цяцьки. Батько — освічений чиновник, патріот, перспективний літератор та аристократ із занадто ліберальними поглядами, які випереджали час, учасник повстання декабристів. Мати — жінка, яка не мала формальної освіти, однак багато читала українською та російською мовами, мала неабияке вміння «тримати» дім і господарювати, потреба в духовно-інтелектуальному розвитку для неї також була не останньою.

4. У родині Драгоманових росли шестеро дітей.

Серед них — знайомий багатьом, Михайло Драгоманов — громадський діяч, видавець українського часопису «Громада» у Женеві, історик, філософ, економіст, перекладач, публіцист.

Батьки доклали величезних зусиль для виховання дітей, розвивали у них інтелектуальні інтереси, Петро Драгоманов навіть перевіз з петербурга до Гадяча свою бібліотеку.

5. Після домашньої освіти, Ольга вступає у престижний інститут шляхетних дівчат у Києві, де вивчає фізику, математику, історію, англійську та французьку мови.

Після випуску переїздить до брата Михайла Драгоманова, який знайомить її з Петром Косачем, майбутнім чоловіком Ольги.

Їхній шлюб дивував: розумна, вперта, прямолінійна вона — і скромний, нічим не примітний він.

Повінчавшись у Пирогові під Києвом, міцне подружжя переїздить у Звягель на Житомирщині, там і осідає.

6. Петро став меценатом численних проєктів своєї активної дружини. До речі, цікаво й те, що чоловік найпалкішої патріотки розмовляв і вдома, і на роботі російською мовою. При цьому він гаряче підтримував всі діяння дружини та вкладався в українську освіту своїх дітей.

Навіть більше — він залишався доглядати малечу, поки вона їздила на лікування після народження донечки Лесі.

Фактично він взяв на себе роль, яку тоді суспільство вважало «неможливою» для чоловіка.

7. Олена Пчілка була багато у чому першою.

Перша академkinя, перша збирачка українського фольклору, перша журналістка, першою націоналістка, першою видавчиня в Україні, а ще й матір шести феноменальних дітей, яких, попри довколишню русифікацію, виховувала українською.

8. Свій шлях видавчині Ольга розпочала у Звягелі, тут вона записує пісні, перекази, збирає перші етнографічні матеріали та гуртує довкола себе активну молодь. Починає з того, що збирає книги виключно українською мовою, аби створити у місті українську бібліотеку. Пізніше як видавчиня займається упорядкуванням та виданням «Співомовок» Руданського, прагне створити українськомовне видавництво, зрозуміле народіві.

У 1876 році виходить її «Український орнамент» — збірка узорів та вишивок Волині. І це — після Емського указу, який фактично витіснив українську з публічного життя. Значущість роботи підтверджує те, що за життя Олени Пчілки книгу перевидавали п'ять разів — попри всі обмеження.

9. На видавництві Ольга не зупиняється, вона йде далі — у журналістику.

У 1887 році долучається до видавництва альманаху «Перший вінок», у якому жінки друкують у свої твори, маніфести та роздуми.

Пізніше 1905 році їде до петербурга — клопотатися, аби заборону українського друку нарешті скасували і їй це вдається!

Тож у 1905 році, полишивши сім'ю у Києві, Пчілка засновує українськомовний журнал «Рідний край» у Полтаві. У виданні вона різко і прямо говорить про політику, культуру і національну ідентичність — через це постійно конфліктує з владою та тими, хто боїться гостроти її поглядів.

10. Пчілка також розуміє: майбутнє — це діти.

Тому створює журнал «Молода Україна» — журнал для дітей.

Невелика кількість передплатників її не зупиняє, адже, як вона каже:

«Чи дитина виросте приятелем, чи ворогом України, се багато залежить од виховання».

Власних шістьох дітей виховує вдома. Через русифікацію вони не ходять до школи — складають іспити екстерном. Вивчають латину, грецьку, історію, літературу. Кожного дня до них приходять вчителі та студенти, а літературу дітям Пчілка підбирає сама.

11. Роль бездоганної матері була одним із покликань Ольги Косач. З одного боку вона була «ідеальною» рольовою моделлю для чотирьох доньок — носила фешенебельні сукні з буфами за останньою модою, обожнювала українське вбрання. З іншого — послідовно й вимогливо виховувала і доньок, і обох синів. Леся Українка називала її «королевою-матір'ю» — з повагою і легкою іронією. Ольга не зважала на думку інших людей і завжди робила те, що вважала за потрібне. Попри вимогливість, для власних дітей Пчілка була подругою, порадицею, суддею.

Педагогічним тріумфом Ольги стала дискусія малого Михайла з російським істориком Дмитром Іловайським, у якій професор був змушений визнати інтелектуальну перевагу малого опонента.

12. На відкритті пам'ятника Котляревському Ольга виходить на сцену та починає говорити українською, попри усі заборони.

Її принциповість не змінюється з роками.

Вона відкрито конфліктує з професорами, чиновниками, владою. Відмовляє Наукове Товариство на чолі з Грушевським вітати толстого з роковинами від дня народження, а на святкуванні до дня народження Шевченка навпаки гордо розгортає жовто-блакитний стяг.

У 1920 році її арештовують за антибільшовицьку позицію.

13. Останні роки життя Ольга проводить під наглядом і тиском. У 1929 до неї приходять із обшуком, коли вона вже тяжко хвора.

Помирає у 1930 році, на її похороні влада суворо заборонила будь-які промови.

«В день похорону вся вулиця перед будинком була повна народу. Стиха розмовляли, озираючись навколо, бо серед натовпу напевне є чимало агентів ГПУ. Оглядаючи тих, що зібралися, бачу професора Михайла Грушевського з дружиною, Людмилу Старицьку-Черняхівську з чоловіком та її сестру Оксану Стешенко, а далі Миколу Садовського, Миколу Зерова і багатьох інших знайомих. Усіх нас зібрало й об'єднало тут, біля гробу Олени Пчілки, одне почуття, одна туга», згадує Марія Туркало.

14. Свій спочинок Олена Пчілка знайшла поруч з могилами сина Михайла, доньки Лесі та чоловіка Петра. Попри все, що зробила Пчілка для України, — єдиний пам'ятник їй встановлений у Луцьку.

2) Обкладинка

7 фактів про подвійне життя Панаса Мирного

Панас Мирний та Панас Рудченко. У підручниках з літератури це одна людина. Однак чи так було насправді. Вдома — письменник, активіст, що виступав за рівноправ'я жінок, а на роботі — чиновник без відповідної освіти.

Панас Мирний ненавидів Панаса Рудченка. Перший — був непокірний та постійно рухався вперед, інший, підігнувши плечі, скорився волі батька та потерпав від цього все життя.

1. Був дуже розумний, мав гарний почерк, почав працювати з 14 років, скорився волі батька у виборі професії

Батько Панаса Рудченка був бухгалтером і вважав, що всі його сини повинні стати чиновниками. «Держслужба – це вірний шматок хліба! – казав Яків Рудченко.

Вчителі хвалили Панаса, рекомендували продовжувати освіту. Однак, за волею батька він пішов працювати з 14 років.

2. Був членом полтавської організації Унія, яка поширювала заборонену українську літературу

Через це у Полтаві в його будинку проводили обшук, в ході якого знайшли заборонені видання. Але наслідків на життя Рудченка це не мало.

До речі, за майже п'ятдесятирічну чиновницьку діяльність Панас Мирний (чи то пак Панас Рудченко) отримав чин дійсного статського радника, що дорівнювало генеральському чину в армії. Не раз полтавський поліцмейстер, який розшукував «політично підозрілу особу» Панаса Мирного, чемно вітався з шанованим статським радником Панасом Рудченком, і гадки не маючи, що це одна й та ж особа.

3. Написав роман «Повія» після невдалих стосунків із дівчатами

Особисте життя юного Панаса суцільна драма. Одна — не відповідала взаємністю, інша вийшла заміж за солдата-москаля. Хто знає, може через його сором'язливість.

Панас так розчарувався у дівчатах, що вирішив написати роман «Повія», головна героїня якого збірний образ дівчат, яких кохав письменник. Втратив синів, що воювали за різну владу

4. Вперше одружився в 40 років

Олександра Шейдеман була молодшою за чоловіка на 14 років. Розумна, начитана і що важливо фінансово незалежна від батьків. Бо працювала і сама себе забезпечувала.

Після знайомства з Панасом Яковичем

Олександра кинула багатого нареченого з Петербурга. Незважаючи на взаємну любов, вірність та порядність, духовної близькості між чоловіком та дружиною не було. Олександра так і не змогла стати соратницею та однодумцем Панаса Мирного.

5. Після народження двох дітей дружина Панаса Мирного потрапила до психлікарні

Олександра часто страждала від нервових розладів після других пологів. Це змусило чоловіка відправити її на півроку до лікарні.

Напади істерії стали постійними, чоловік боявся, що вони можуть перерости у божевілля. Однак після лікування та й народження третього сина про нові рицедиви нічого не було відомо.

6. Свої корективи у життя родини внесла Перша світова війна. У 1915 році в бою під Рівним загинув син Панаса Мирного – Віктор. 17 вересня 1915 року батькам принесли телеграму: «Сын Ваш убит 16 7 утра. Тело в полевом подвижном госпитале Ровно».

Для шістдесятишестирічного Панаса Яковича це був удар, він дедалі частіше думає про смерть і купує на цвинтарі в Полтаві одразу два місця — для себе і для сина. Про це свідчить квитанція: «Получено за место — два — отведенное на гарнизонном военном кладбище для могилы умершего сына прапорщика Виктора и для него».

Згодом, у вирі громадянської війни, письменник втратив і наймолодшого сина. Все це відобразилося на здоров'ї Панаса Мирного не кращим чином.

Живим лишився тільки Михайло. Пізніше батьківський будинок він разом з матір'ю перетворить у музей Панаса Мирного. До речі, лише в Михайла були діти. Син Юрій. Однак він загинув у часи Другої світової війни. А про його долю Михайло Панасович дізнався лише у 1974 року.

7. Труну з тілом письменника везли на санях, запряжених волами

19 січня 1920 року Панас Якович прийшов зі служби, повечеряв з родиною та ліг спати. Під ранок дружина почула гуркіт, кинулася до його кімнати і знайшла чоловіка на підлозі непритомним. Лікар констатував інсульт.

Письменник помер 28 січня 1920 року. Провести його в останню дорогу прийшли тисячі полтавців. Від Свято-Успенського собору до кладовища за старовинним звичаєм труну під червоною китайкою та прапорами везли на санях двома парами волів. Український національний хор співав жалібних пісень.

3) 2. Сучасники Олеся Гончара мали значно трагічніші долі. Підмогильного за часів советської влади розстріляли, Яновський помер від серцевої хвороби через постійні цькування, Довженка після «України в огні»

виселили з України до московії. Але на відміну від них Олесь — отримував премії, був депутатом, очолював Спілку письменників та їздив за кордон.

Як так склалося? Ну що ж..

3. Почати цю історію варто майже з кінця.

1990 року у Києві під час Революції на граніті Гончар публічно спалює свій партійний квиток. Один з українських письменників називає заяву Олесья про вихід з партії «найсильнішим твором літератури».

Він підтримує незалежність України, а референдум 1991 року охрестив тестом, який покаже наскільки українці вичавили з себе тоталітаризм. Хоча до цього все було інакше.

4. Дитинство Сашка Біличенка(справжні ім'я та прізвище письменника) було складним. Мати померла, мачуха була дуже суворою до хлопця, тож відправила його до дідуся й бабусі на Полтавщину. У школі малого записали під дівочим прізвищем матері – Гончар. Оскільки у класі вже один Сашко був, то аби розрізнити хлопців, він став Олесем.

5. Освіту здобув у Харківському комуністичному газетному технікумі, пізніше працював у редакціях кількох газет.

А потім 23-річний Олесь Гончар дізнається, що на советський союз напала Німеччина і не роздумуючи йде на фронт.

Там він переживає не одне поранення, полон та втечу. Цей досвід стане основою його майбутніх творів, за які дослідники прозвуть його новим Ремарком чи Гемінгвеєм.

6. У армії Гончар вступає у комуністичну партію і після повернення пише епічні звеличувальні твори про героїв «великої отчественной». Так з'являються «Прапороносці» — вірцевий патріотичний твір про силу та сміливість червоної армії. Пізніше з-під пера письменника виходять «Тронка» та «Циклон» — твори ідеологічно правильні.

Зрештою, так і з'явився правильний письменник своєї епохи Олесь Гончар.

7. Проте він, як зазначає Стасіневич, буває різним.

Одного дня Гончар стоячи на лавці у парку, голосно читав новелу «Модри Камень» перед працівниками редакції «Зоря». Слухачам твір сподобався, а ось владі – ні. В сюжеті немає возвеличення своєтських військових, ще й солдат закохується в іноземку.

Через критику новели Гончар три дні не ходив на навчання до університету, його почали уникати однокурсники.

8. Уникали усі, крім однієї дівчини, — Валентини. Як виявилось, майбутньої дружини.

Проте, не зважаючи на критику, Гончар досі успішний (завдяки «Прапорносцям»). Він переїздить у київський будинок письменників РОЛІТ. Отримує сталінську та ленінську премії, їздить за кордон, очолює Спілку письменників. Його обирають депутатом Верховної ради СРСР.

9. Високопосадовці «просять» Гончара, аби в його текстах були описані перші політичні вожді. Також від нього вимагали тексти про УПА, які він відмовляється писати:

«Неправду писати не хочу, а написати правду мені не дадуть».

10. Окрім цього Олесь стає на захист дисидентів, через що деякі компартійці вимагали арешту письменника. Подейкують, що цього не сталося, бо світова й советська громадськість негативно сприйняла б будь-які спроби тиску на «героя-фронтовика-письменника». До виходу роману «Собор», який спричинив найгучніший конфлікт Гончара та влади.

11. Один з керівників партії впізнав себе в одному з негативних головних героїв роману. З цього моменту ропочнається кампанія проти роману та письменника. Майже щодня газета «Зоря» з подачі партійців друкує негативні відгуки на роман від імені трудящих, які інколи й поняття не мали про зміст твору.

12. Роман «Собор» визнають політично незрілим. До 1987 року твір не перевидають, свідомо замовчують, хоча й офіційно не вилучають з

бібліотек. Від письменника вимагають переробити роман або ж зректися його, на що Олесь Гончар не погоджується, попри погрози.

Арештувати Гончара не наважувалися. Все таки він має нагороди та звання від советської влади.

13. У 1989 році представники української діаспори навіть номінували роман на Нобелівську премію 1990 року.

Твір висувають на премію ще двічі, проте нагороду письменник так і не отримує. Влітку 1995-го він пішов із життя, а, згідно зі статутом, Нобелівські премії присуджують тільки живим.

14. Якось Гончар написав у своєму щоденнику, що у нього немає претензій до системи. Та пізніше він почує регіт Верховної Ради як відповідь на вимоги студентів, які голодували. Його погляди зміняться. Коли Україна прийшла до незалежності, Гончар буде моральним авторитетом для багатьох людей. Однак — советським моральним авторитетом.

То ким на вашу думку був Олесь Гончар? Пишіть у коментарях!

4) 1. Трагічна історія полтавського письменника, або чому варто читати книгу Степана Процюка «Місяцю, місяцю»

2. На початку 2023 року у видавництві Юлії Сливки друком вийшла книга про Григора Тютюнника — «Місяцю, місяцю».

Її автор — Степан Процюк.

На сайті видавчині книгу називають «дещо несподіваною спробою заглянути за лаштунки творчої лабораторії одного з найцікавіших письменників другої половини ХХ століття».

3. Григійр Тютюнник походить з Полтавщини. Мав брата Григорія, довгий час писав та спілкувався російською мовою. Його тексти перекладали багатьма мовами світу, а радянський союз тримав чоловіка у міцних лещатах. Зрештою, не витримавши політичного тиску, письменник повісився у власній ванні.

4. Книгу про Тютюнника-молодшого написав Степан Процюк. Це не перша книга про письменників у творчому доробку автора. Окрім цього, видавчиня байопіка — Юлія Сливка, дбає про те, аби тексти, які проходять через її руки були якісними.

Книга приносить не лише інтелектуальне задоволення, а й естетичне та тактильне. У ній 196 сторінок, білого приємного на дотик паперу. До того ж окрім тексту є ілюстрації та фото Григора Тютюнника.

5. Ця книга має цінність, через те, що висвітлює не лише біографічні факти, а проводить читача через увесь життєвий шлях письменника, через усе, що з ним сталося. Текст дає краще зрозуміти його як людину, показує причини його вчинків.

6. Також це спроба зрозуміти письменника з психологічної точки зору. Автор показує нам Григора маленьким, розповідає про стосунки з матір'ю протягом усього життя. Показує вплив на письменника старшого брата, розповідає про речі, які вплинули на рішення Григора говорити спочатку російською, а потім знову українською. Підводить нас до розуміння Григорового рішення вчинити самогубство.

7. Ось уривок з книги, що це демонструє: «Григір промовляв сам до себе, ніби молився або замолював славу, відчуваючи якийсь коломогильний страх. Він таки, ніде правди подіти, дуже любив російську літературу, особливо раніше, навіть з Людою спершу говорив по-російськи, а вона з ним – по-українськи. Наша література здавалася йому вторинною, провінційною та малоцікавою, із плачами та стогонами про малоземельність, із усіма атрибутами обласного масштабу...»

8. Читач ніби проживає життя з Григором. Від його народження до смерті. Голод та війна, перше кохання та розчарування в ньому, перші тексти, літературні злети й падіння, бійки, алкоголізм, нервові розлади...

9. «Голоси радіожурналістів постійно щось перебивало. Вони кудись пропадали, мовби хтось тягнув їх до підземелля, щоб там катувати або усипити якимось галоперидолом, який, кажуть, починав ставати «модним».

— А чого так нечітко. Грицю? — півп'яно і перепитував Григир.

— Глушать, бляді, — на брата дивилися величезні, замежово сумні, очі.

— А чому глушать? — Григир на правду не розумів.

— Тому що наша влада хоче, щоб ми багато чого не знали і не розуміли — величезні очі були безконечно терпенними.

У Григоровій голові лунали незвичні словосполучення — приховано радянським режимом... замовчано комуністичною владою...

— Грицю, то хіба вони злочинці?

— А ти думав, хто? Вихователі дитсадка? Хто згноїв дядька Павла і нашого батька!? Не вони!?» уривок з роману

10. Особливо полтавців порадує те, як Степан Процюк влучно за допомогою діалогів зобразив мовні особливості полтавського краю. Коли читаєш уривки розмов Григора з дівчиною чи з матір'ю — ніби переносишся у наш регіон.

11. Якщо ви любите динамічні трилери, або детективи — ця книга не для вас. Однак, якщо вас цікавить власне минуле, розвиток країни та життя людей у ній — радимо прочитати.

Книга підштовхує до аналізу певних вчинків, примірювання ситуацій з життя Григора на себе. Якщо автор хотів, аби за допомогою тексту читачі глибше пізнали Григора Тютюнника як особистість — безперечно йому це вдалося.

5) Заг. Алкоголь, депресія та суїцид: як зацькували новеліста з Полтавщини Григора Тютюнника

1. обкладинка

2. 6 березня 1980 рік. Тиха ніч. За проханням матері, 17-річний син вибиває замкнені двері й бачить батька в петлі. Так завершилось життя одного з найсильніших українських новелістів ХХ століття - Григора Тютюнника.

Розповімо детальніше про його шлях

3. Він походив із селян. Після шести Григір фактично осиротів, при живих батьках. У 1937 репресували батька. Аби вберегти сина від клейма «син ворога народу», мати відправила хлопчика з Шилівки на Полтавщині в Щотове на Луганщині, в родину дядька Григора по батькові.

4. Родичі віддали його до школи, в український клас. Однак через те, що в цьому класі було всього семеро дітей, його розформували, а хлопчика перевели до російськомовного. Відтоді і аж до 30 років він і розмовляв, і писав російською, за винятком часу, який проводив на Полтавщині.

5. Усе змінилось, коли в домівки українців раптово вторглася Друга світова війна. Дядька забирають до війська. Його дружина залишається з Григором та новонародженою дитиною. Зважаючи на скрутне становище родини, одинадцятирічного хлопця відправляють додому на Полтавщину... пішки. Цей свій досвід він згодом опише у повісті «Климко»

6. Далі було ремісниче училище, після якого Григір мав три роки відпрацювати на заводі імені Малишева. Але там у чоловіка почалися проблеми з легенями, тому він повернувся додому. Втім ненадовго. Бо хто не віддав «долг родіне» — мусив відсидіти чотири місяці в колонії.

7. А далі була армія. Тютюнник служить у морфлоті на Далекому Сході. Тут багато читає, починає тісно спілкуватися зі старшим на 11 років братом по-батькові – Григорієм. Григорій на той час уже відомий письменник, фронтовик. Він мав на молодшого брата неабиякий вплив.

8. Після виходу «У сумерках» у журналі «Крестьянка», Григір хизується брату, що його оповідання читає весь Союз. На що він відповідає:

«Коли по-чесному, ти ніколи не напишеш значних творів Гришо, якщо не писатимеш мовою народу, який тебе народив. Тому що інакше твої твори будуть неприродними».

Того ж року старший брат помирає, а молодший починає писати і спілкуватися виключно українською.

9. Далі був Київ, робота у «Літературній газеті», кількох видавництвах, письменницька діяльність та багато алкоголю. Дружина Людмила народжує письменнику двох синів, проте родинне життя не можна назвати райдужним. Спочатку маленька службова квартира, без кухні, і підвіконня замість письмового столу Григору. Далі — брак коштів.

10. Григир не любив міста, пристосуванців і був дуже прямолінійним. Просто в очі міг стрельнути «стукачеві», що він про нього думає. А ще йому не подобалося що звідусіль чує російську. Тому часто ходив на обідній перерві на Бессарабський ринок «послухати українську мову».

11. Він дійсно був талановитим автором, якого читали, тому уже у 70-х йому запропонували вступити до партії. Та Григир був категоричним: знайомому чиновнику відповів просто і без ходінь околяса:

«Я в твою партію не піду, тому що твоя партія вбила мого батька».

12. У 1974 році, його занесли в чорний список для всіх видавництв. Про нього писали заказухи і чорнуху. Григир переживав це дуже важко, критика буквально знищувала його. Чоловік все більше пиячив, друзям говорив, що втомився жити.

13. У 1980-му йому дали премію імені Лесі Українки за повісті «Климко» та «Вогник далеко у степу». Однак тиск на нього не зменшився, до всього додалося ще й публічне приниження зі звинуваченням в крадіжці в ресторані, яке зрештою і підштовхнуло до самогубства.

І аж через дев'ять років по смерті за двотомник творів Григору Тютюннику посмертно присвоїли Шевченківську премію.

Сценарії для рілзів:

1) Її знають як матір Лесі Українки та дитячу письменницю, проте це лише частина правди.

Вона зробила вишиванку модною ще у XIX столітті, стала першою жінкою-видавчиною в Україні, ще й виховала шістьох дітей українською

Справжнє ім'я Олени Пчілки — Ольга Косач. Вона народилася в інтелігентній родині Драгоманових. Ольга навчалася в інституті шляхетних дівчат у Києві, де вивчала англійську, французьку, фізику, історію та літературу. Потім познайомилася з майбутнім чоловіком - Петром Косачем. Вони створили дуже незвичний для того часу шлюб. Поки Олена займалася видавництвом, журналістикою та громадською діяльністю, чоловік залишався з дітьми вдома. Що тоді суспільство вважало «неможливим» для чоловіка.

Олена була однією з перших українських видавчинь і журналісток. Вона видавала українські книжки, збирала фольклор, записувала пісні й орнаменти. У 1876 році виходить її «Український орнамент» — збірка волинських вишивок. І це — після Емського указу, який фактично витіснив українську з публічного життя

Пізніше вона засновує журнал «Рідний край» у Полтаві, а також дитячий журнал «Молода Україна». Для Пчілки було принципово, щоб українські діти читали українською.

Вона відкрито конфліктувала з владою, професорами й чиновниками. На відкритті пам'ятника Котляревському демонстративно виступила українською, попри заборони. А на святкуванні Шевченка — розгорнула жовто-блакитний прапор.

У 1920 році її арештовують за антибільшовицьку позицію. Останні роки життя вона проводить під наглядом і постійним тиском. Навіть на похороні влада заборонила виголошувати промови.

Олена Пчілка прожила життя, у якому постійно доводилося відстоювати українську мову й культуру. І багато речей, які сьогодні здаються звичними, вона почала робити ще тоді, коли це вважалося дивним або небезпечним.

А що ви знали про Олену Пчілку, окрім того, що вона — мати Лесі Українки? Пишіть У коментарях!

2) Його звинуватили у крадіжці ножа в ресторані, а через кілька годин його тіло знайшли у петлі. Це історія Григора Тютюнника.

6 березня 1980 року. Київ. Ніч.

17-річний син вибиває двері у ванну кімнату — і бачить батька із зашморгом на шії. Так закінчилося життя одного із найсильніших українських новелістів ХХ століття.

Того вечора Григір Тютюнник був у ресторані «Прага» на святкуванні з видавництвом. Зі столів почали зникати прибори, і під час обшуку гостей у кишені плаща Григора знайшли ніж з емблемою ресторану. Ця підстава, публічне приниження, стало фатальним для такої принципової людини, як Григір. Але давайте краще розповім про його життя.

Народився він на Полтавщині в родині селян. У 1937 році батька репресували, тож аби вберегти сина від клейма «ворога народу», мати відправила хлопця до родичів на Луганщину. Там малому довелося навчатися у російськомовному класі. Так, до тридцяти років Григір писатиме та спілкуватиметься переважно російською.

Потім в двері постукала Друга світова, тож одинадцятирічного парубка відправили пішки з Донбасу додому на Полтавщину. Цей досвід він згодом опише в «Климку». Після війни було ремісниче училище, робота на заводі, гуртожиток. Через хворобу легень він повернувся додому, але за невідпрацьований «долг родіне» відсидів чотири місяці в колонії.

Потім — служба на флоті на Далекому Сході, де він багато читав. Після армії закінчив вечірню школу, вступив до Харківського університету на російську філологію. Все змінила розмова зі старшим братом — письменником Григорієм Тютюнником. Той сказав молодшому: «Коли почесному, ти ніколи не напишеш значних творів Гришо, якщо не писатимеш мовою народу, який тебе народив. Тому що інакше твої твори будуть неприродними».

Після смерті брата Григір остаточно перейшов на українську.

У Києві він працював у «Літературній газеті» та видавництвах, вмів однією деталлю розкрити характер героя. За життя створив близько 600 сторінок прози, його перекладали багатьма мовами.

Він принципово не писав про «світле радянське життя» і відмовився вступати до партії. У 1974 році його занесли до чорних списків, почали забороняти, замовляли на нього «чорнуху», тиснули. І ресторанний ніж, витягнутий з кармана письменника, стане останньою краплею на 49 році життя.

3) Дві різні біографії за одне життя. Чули про таких людей?

Вдома він був Панасом Мирним — письменник, активіст, що виступав за рівноправ'я жінок. А на службі — Панасом Рудченком, чиновником без відповідної освіти. Мирний ненавидів Рудченка. Перший — був непокірний та

постійно рухався вперед, інший, підігнувши плечі, скорився волі батька та потерпав від цього все життя. Розповім детальніше..

Перш за все, Панас з дитинства був дуже здібним, але вже після 14 років був змушений піти працювати — так вирішив батько, який вважав чиновницьку службу “надійним хлібом”. Хоча вчителі радили йому продовжувати освіту.

У Полтаві він долучився до українського підпільного кола «Унія», яке поширювало заборонені книжки. Через це в його будинку проводили обшук і знаходили нелегальні видання. Але наслідків для життя Рудченка це не мало. І при цьому парадокс: людину, яку могли перевіряти як “підозрілу”, на службі знали як зразкового чиновника, який отримав чин дійсного статського радника, що дорівнювало генеральському чину в армії. Не раз полтавський поліцмейстер, який розшукував «політично підозрілу особу» Панаса Мирного, чемно вітався з шанованим статським радником Панасом Рудченком, і гадки не маючи, що це одна й та ж особа.

Особисте життя теж було непростим. Після декількох невдалих спроб стосунків Панас так розчарувався у дівчатах, що вирішив написати роман «Повія», головна героїня якого — збірний образ дівчат, яких кохав письменник.

Одружився він пізно — у 40 років. Його дружина Олександра Шейдеман була освіченою, розумною і фінансово незалежною, але між ними так і не виникла повна духовна єдність.

Найбільший удар прийшов у зрілому віці: під час воєн він втратив двох синів, які загинули в різних арміях і обставинах. Після цього його здоров'я різко погіршилось. У січні 1920 року Панас Мирний повернувся зі служби додому, повечеряв і ліг спати. Вночі стався інсульт. Через кілька днів письменник помер. Попрощатися з ним прийшли тисячі полтавців. Труну везли на санях, запряжених волами, а український хор співав жалібних пісень.\

А ще, ще до речі, був третій син Михайло. Разом з матір'ю він перетворив батьківський будинок у музей Панаса Мирного, що функціонує й досі.

Як Вам творчість Панаса Мирного? Діляться в коментарях!

4) Підмогильного розстріляли, Довженка фактично вигнали до Москви, Яновського зацькували, а Гончар у цей же час отримував премії, очолював Спілку письменників і їздив за кордон. Але наприкінці існування СРСР саме він публічно спалить свій партійний квиток під час Революції на граніті.

Давайте розповім усе спочатку. Навчався Олесь у газетному технікумі, працював у редакціях. Під час Другої світової не роздумуючи пішов на фронт добровольцем. Там він пережив поранення, полон і втечу.

У армії Гончар вступає до партії. Після війни пише «Прапорноносців» — вірцевий патріотичний твір, що вихваляє червону армію. Твір робить його одним із головних письменників УРСР.

Потім були премії, квартира в РОЛПТі, закордонні поїздки, посада голови Спілки письменників і мандат депутата Верховної Ради СРСР.

Але Гончар не завжди був «зручним» для системи. Його новелу «Модри Камень» розкритикували через те, що советський солдат у творі закохується в іноземку, а пафосу про советську армію там майже немає. Гончар важко сприйняв таку реакцію

Пізніше від нього вимагали писати тексти про УПА. Гончар відмовився словами: «Неправду писати не хочу, а написати правду мені не дадуть». Ба більше, почав допомагати дисидентам.

Ще більше конфлікт загострився після виходу роману "Собор". Один із партійних керівників упізнав себе в негативному персонажі — і проти письменника розгорнули цілу кампанію. Газети друкували негативні рецензії, роман назвали «політично незримим», а до 1987 року його фактично замовчували.

У 1990-х його погляди сильно змінюються. Почувши регіт Верховної Ради як відповідь на вимоги студентів, які голодували під час Революції на граніті, Гончар виходить з партії та виступає з підтримкою незалежності України.

Та він так і залишився складною постаттю: советський письменник, який поступово відійшов від системи, але все одно назавжди залишився її частиною.

Які у Вас думки викликає постать Гончара? Пишіть у коментарях!

V. АНОТАЦІЯ

Севба Р. О. Створення інстаграм-каналу про Полтавщину: мистецькі наративи — Рукопис.

Проект «Засвіт медіа» присвячений популяризації культурної спадщини Полтавщини засобами цифрової журналістики. Метою роботи стало створення та апробація інстаграм-проекту, орієнтованого на молоду аудиторію, а також дослідження можливостей соціальних мереж для поширення культурного контенту. У межах проекту було створено серію журналістських матеріалів про видатних діячів та діячок культури, письменників, письменниць, мистецькі явища та культурні події, пов'язані з Полтавщиною. Для реалізації творчого задуму використовувалися формати каруселей та коротких відео, адаптованих до особливостей споживання контенту в Інстаграм. У роботі проаналізовано особливості медіаспоживання молоді аудиторії, роль соціальних мереж у поширенні журналістського контенту, значення локальної журналістики та способи популяризації регіональної культури в цифровому середовищі. Практична апробація проекту продемонструвала зацікавленість аудиторії культурною тематикою та підтвердила ефективність Інстаграм як платформи для розвитку локального культурного медіа.

Ключові слова: культурна журналістика, локальна журналістика, Інстаграм, соціальні мережі, культурна спадщина, Полтавщина, медіапроект.

ABSTRACT

Sevba R. O. Creating an instagram channel about Poltava Region: Artistic Narratives — Manuscript.

The project “Zasvit Media” is dedicated to promoting the cultural heritage of the Poltava region through digital journalism. The purpose of the study was to create and test an Instagram-based media project aimed at a young audience, as well as to explore the potential of social media for the dissemination of cultural content. As part of the project, a series of journalistic materials was produced about prominent cultural figures, writers, artistic phenomena, and cultural events

connected with the Poltava region. To implement the creative concept, carousel posts and short-form videos adapted to the specifics of content consumption on Instagram were used. The study analyzes the media consumption habits of young audiences, the role of social media in the distribution of journalistic content, the importance of local journalism, and approaches to promoting regional culture in the digital environment. The practical implementation of the project demonstrated audience interest in cultural topics and confirmed the effectiveness of Instagram as a platform for developing a local cultural media initiative.

Keywords: cultural journalism, local journalism, Instagram, social media, cultural heritage, Poltava region, media project.